

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Данила Галицького

Факультет післядипломної освіти

Кафедра дитячих інфекційних хвороб

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Перший проректор з науково-педагогічної роботи, член-кореспондент НАМН України,
проф. М.Р. Гжегоцький

« ____ » _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДИТЯЧІ ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

Цикл тематичного удосконалення , тривалість - 0,5 місяця
"Вибрані питання інфекцій, керованих засобами активної імунізації у дітей"

підготовки фахівців четвертого рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 222 «Медицина»
факультет післядипломної освіти

Кількість навчальних годин: лекції -10 , семінарські заняття – 12 , практичні заняття – 36 , додаткові програми – 4, самостійної роботи – 16 год
Разом – 78 год, ECTS – 2,6 кредитів

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
дитячих інфекційних хвороб
Протокол № ____
від « ____ » _____ 2019 р.
Завідувач кафедри
доц. Литвин Г.О.

Затверджено:
методичною комісією ФПДО
Протокол № ____
від « ____ » _____ 2019 р.
Голова методичної комісії
доц.Січкоріз О.Є.

Навчальні плани та програма циклу тематичного вдосконалення «Вибрані питання інфекцій, керованих засобами імунопрофілактики у дітей» розроблена співробітниками кафедри дитячих інфекційних хвороб Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Склад робочої групи:

доц. Литвин Г.О.

проф. Надрага О.Б.

доц. Січкоріз О.Є.

доц. Дибас І.В.

Рецензент: проф. Зінчук О.М.

Зав. кафедри інфекційних хвороб

ЛНМУ ім. Данила Галицького

Відповідальний за випуск

декан ФПДО доц. Січкоріз О.Є.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Проблема дитячих інфекційних хвороб займає одне з провідних місць серед патології дитячого віку. Кількість хворих на цю патологію, які лікуються вдома під наглядом дільничних лікарів, постійно зростає. Сімейні лікарі, педіатри, лікарі медицини невідкладних станів, дитячі інфекціоністи та інші лікарі первинної ланки охорони здоров'я постійно здійснюють діагностику, диференційну діагностику з між різними клінічно-подібними захворюваннями інфекційної та неінфекційної природи. Вони також проводять обстеження, лікування та диспансеризацію таких пацієнтів. На лікарів первинної ланки охорони здоров'я покладено обов'язки здійснення цих заходів, а також організації профілактики та активної імунізації серед дітей.

Відомо, що етіологічна структура гострих інфекційних хвороб може змінюватись, залежно від здійснюваних державних заходів по профілактиці цих хвороб.

Мета даного циклу тематичного вдосконалення - підвищення теоретичного рівня, практичних вмінь лікаря, для діагностики і диференційної діагностики інфекційних хвороб в умовах активної імунізації дітей.

Цільові завдання циклу полягають в тому, щоб у своїй практичній роботі лікар вмів:

1. Діагностувати найбільш поширені інфекційні захворювання дітей.
2. Визначати стани, що загрожують життю дитини.
3. Аналізувати дані при обстеженні хворого, диференціювати інфекційну та соматичну патологію, враховуючи анатомо-фізіологічні особливості та вікові норми, а також здійснену активну імунізацію.
4. Складати план лікування, прогнозувати наслідки хвороби з врахуванням здійсненої активної імунізації.
5. Вирішувати питання про необхідність госпіталізації. При необхідності, вміти організувати стаціонар вдома.

5. Проводити диспансерний нагляд за дітьми реконвалесцентками.
6. Забезпечити у вогнищі комплекс необхідних протиепідемічних заходів.
7. Вміти надати необхідний комплекс лікувальних заходів на до-госпітальному етапі і в стаціонарі.
8. Дати оцінку результатам параклінічних тестів.

На цикл відведено 78 годин: лекцій – 10 годин; семінарів – 12 годин; практичних занять – 34 години; додаткові програми – 4 год, , самостійної роботи – 14 годин.

Лекційний курс передбачає теоретичне висвітлення найпоширеніших інфекційних хвороб сьогодення з врахуванням можливостей активної імунізації.

Практичні заняття та семінари присвячені формуванню вмінь об'єктивного обстеження хворого, вибору найінформативніших методів параклінічної діагностики, вивченню вакцинальних засобів, поствакцинальних реакцій і наслідків.

Оцінка базового та заключного рівня знань слухачів буде здійснюватись шляхом тестового контролю. Оцінка поточної успішності – на семінарських та практичних заняттях – шляхом співбесіди, усного опитування та поточного тестового контролю. Окрім цього слухачі циклу здають опановані практичні навички. Самостійна робота – передбачає вирішення ситуаційних задач, інтерпретацію лабораторних показників, даних рентгенологічного, ультразвукового дослідження, КТ, даних МРТ тощо, а також практичну роботу лікарів-курсантів у відділеннях інфекційної лікарні.

Навчальний план
циклу тематичного вдосконалення
«Вибрані питання інфекцій, керованих засобами активної імунізації у дітей».
Тривалість навчання – 0,5 місяця (78 год, 2,6 кредитів ECTS).

Для лікарів-педіатрів, дитячих інфекціоністів, інфекціоністів, медицини невідкладних станів та загальної практики-сімейної медицини відповідно до потреб їхньої роботи

№ за пор.	Теми занять	лекції	практичні	семінари	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
1	Актуальні питання інфекцій, керованих засобами імунoproфілактики. Імунна система організму. Імунна відповідь. Основи активної імунoproфілактики.	2	4		2
2	Дифтерія у дітей. Диференційна діагностика з тонзилітами іншої бактерійної і вірусної етіології. Скарлатина.	2	4		2
3	Ніб-інфекція у дітей. Менінгококова та пневмококова інфекції.	2	4		2
4	Поліомієліт, ентеровірусні інфекції у дітей. Паротитна інфекція. Правець у дітей		4	2	2
5	Кашлюк у дітей. Грип та інші гострі респіраторні вірусні інфекції. Синдром крупу.		4	2	2
6	Кір, краснуха, вітряна віспа.	2	4	2	
7	Вірусні гепатити у дітей. Печінкова енцефалопатія		4	2	2
8	ВІЛ-інфекція, СНІД, принципи вакцинації ВІЛ інфікованих.	2	2	2	2
9	Інвазивні і секреторні діареї		4	2	2
	Додаткові програми		4		
	Разом	10	38	12	16
	Кредити	0,4	1,2	0,4	0,6

Зміст робочої програми
Циклу тематичного вдосконалення « Вибрані питання інфекцій, керованих
засобами активної імунізації у дітей»

Вступ.

Актуальні питання дитячих інфекційних хвороб. Історія їх вивчення. Загальна характеристика інфекційної захворюваності дітей в Україні. Епідеміологічні особливості дитячих інфекцій. Вікові особливості імунітету при інфекційних хворобах у дітей.

Надання допомоги дітям при інфекційних хворобах. Завдання лікаря загальної практики при її здійсненні. Поняття про карантин, ізоляцію.

Організація протиепідемічних заходів при виявленні інфекційних хворих. Активна імунізація. Загальна характеристика вакцин. Основні законодавчі документи, методичні вказівки з питань інфекційної служби та профілактики інфекційних хвороб у дітей.

Хвороби з синдромом тонзиліту.

Дифтерія. Патогенез та клініка різних клінічних форм дифтерії. Рання діагностика. Диференційна діагностика. Ускладнення дифтерії. Лікування дифтерії. Дифтерієне носійство. Активна імунізація. Особливості дифтерії у дітей в умовах активної імунізації.

Гострі тонзиліти стрептококової, стафілококової, грибової етіології. Лікування хворих на тонзиліт в умовах амбулаторно-поліклінічної служби.

Інфекційний мононуклеоз. Етіологічні чинники і патогенез. Клінічні форми. Діагностика. Диференційна діагностика з дифтерією ротоглотки. Лікування.

Гострі респіраторні вірусні інфекції. Кашлюк та паракашлюк.

Грип. Парагрип. Аденовірусна інфекція. Респіраторно-синцитіальна інфекція. Риновірусна інфекція.

Етіологія та епідеміологічні особливості у дітей різних вікових груп. Особливості перебігу у дітей раннього віку. Ускладнення. Етіотропна та патогенетична терапія. Показання до госпіталізації. Рекомендовані щеплення. Невідкладна терапія при гіпертермії, судорогах.

Стенозуючий ларингіт. Патогенез, клініка стадій і ступенів стенозу гортані. Диференційний діагноз з дифтерією дихальних шляхів, природженим стридором та кашлюком.

Кашлюк та паракашлюк. Сприйнятливість. Клініка та диференційна діагностика в різні періоди захворювання. Особливості перебігу в новонароджених та дітей першого року життя.

Тематичний план лекцій циклу тематичного удосконалення:

№ з/п	Назва лекції	Кількість годин
1	Актуальні питання інфекцій, керованих засобами імунопрофілактики.	2
2	Дифтерія	2
3	Гострі нейроінфекції вірусної і бактерійної етіології у дітей	2
4	Екзантемні інфекції у дітей	2
5	ВІЛ-інфекція, СНІД у дітей	2
	Разом	10
	ECTS	0,4

Тематичний план практичних занять циклу тематичного удосконалення:

№ з/п	Назва практичного заняття	Кількість годин
1.	Імунна система організму. Імунна відповідь. Основи активної імунопрофілактики.	4
2.	Дифтерія у дітей. Активна імунізація від дифтерії.	4
3.	Кашлюк у дітей. Особливості кашлюка у дітей раннього вікового періоду. Активна імунізація від кашлюка	4
4.	Активна імунізація від hіb- та менінгококової інфекції. Правець у дітей.	4
5.	Активна імунізація від поліомієліту та паротитної інфекції у дітей	4
6.	Активна імунізація від кору і краснухи у дітей	4
7.	Фульмінантна форма гепатиту, активна імунізація від гепатиту	4
8.	Особливості вакцинації ВІЛ- інфікованих дітей	2
9.	Інвазивні і секреторні діареї	4
10.	Додаткові програми	4
	Разом	38
	Кредити	1,2

Тематичний план семінарів циклу тематичного удосконалення:

№ з/п	Назва семінарів	Кількість годин
1.	Поліомієліт, ентеровірусні інфекції у дітей. Паротитна інфекція. Правець у дітей	2
2.	Кашлюк у дітей. Грип та інші гострі респіраторні вірусні інфекції. Синдром крупу.	2
3.	Кір, краснуха, вітряна віспа.	2
4.	Вірусні гепатити у дітей. Печінкова енцефалопатія	2
5.	ВІЛ-інфекція, СНІД, принципи вакцинації ВІЛ інфікованих.	2
6.	Інвазивні і секреторні діареї	2
	Разом	12
	Кредитів	0,4

Теми реферативних доповідей для семінарських занять циклу тематичного удосконалення

1. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні форми дифтерії у дітей. Лабораторна і диференційна діагностика дифтерії. Лікування дифтерії. Активна імунізація.
2. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви кашлюка. Особливості кашлюка у дітей раннього віку.
3. Лабораторна діагностика. Диференційна діагностика кашлюка. Активна імунізація від кашлюка
4. Етіологія, епідеміологія, патогенез різних клінічних форм менінгококової інфекції у дітей.
5. Лабораторна діагностика бактеріальних нейроінфекцій у дітей.
6. Інфекційно-токсичний шок. набряк-набухання головного мозку у дітей. Клініка, діагностика і лікування.
7. Правець у дітей.
8. Етіологія, епідеміологія, патогенез поліомієліту клінічні форми поліомієліту у дітей. Активна імунізація від поліомієліту.
9. Етіологія, епідеміологія, патогенез паротитної інфекції. Клінічні форми паротитної інфекції у дітей. Активна імунізація від паротитної інфекції.
10. Атипові форми кору. Протиепідемічні заходи при кору. Активна імунізація від кору і краснухи у дітей.
11. Фульмінантна форма гепатиту. Активна імунізація від гепатиту В у дітей.
12. Особливості вакцинації ВІЛ- інфікованих дітей.

Робочий календарний план

Циклу тематичного удосконалення «Вибрані питання інфекцій, керованих засобами активної імунізації у дітей»

Тривалість циклу-2 тижні (78 год)

Дата	Час занять	Вид занять	Тема	К-ть год
1	2	3	4	5
1	08.45-10.15	лекція	Актуальні питання інфекцій, керованих засобами імунoproфілактики.	2
	10.30-13.30	практичне	Імунна система організму, імунна відповідь. Основи активної імунoproфілактики.	4
	13.45-15.15	самостійна	Календар профілактичних щеплень в Україні. Поствакцинальні реакції та ускладнення у дітей. Робота у відділенні	2
2	08.45-10.15	лекція	Дифтерія у дітей.	2
	10.30-13.30	практичне	Диференційна діагностика з тонзилітами іншої бактерійної і вірусної етіології. Принципи лікування дифтерії.	4
	13.45-15.15	самостійна	Активна імунізація від дифтерії Робота у відділеннях	2
3	08.45-11.45	практичне	Грип та інші гострі респіраторні вірусні інфекції у дітей. Синдром стенозуючого ларинготрахеїту.	4
	12.00-13.30	семінар	Кашлюк у дітей. Особливості кашлюка у дітей раннього віку.	2
	13.45-15.15	самостійна	Активна імунізація від кашлюка. Робота у відділенні	2
4	08.45-10.15	лекція	Гострі нейроінфекції бактерійної і вірусної етіології у дітей	2
	10.30-13.30	практичне	Менінгококцемія. Клініка. Рання діагностика	4
	13.45-15.15	самостійна	Невідкладна допомога на догоспітальному етапі та в стаціонарі. Робота у відділенні	2
5	08.45-11.45	практичне	Гнійні та серозні менінгіти. Клінічні особливості у дітей різного віку.	4
	12.00-13.30	семінар	Діагностика. Основні принципи лікування	2
	13.45-15.15	самостійна	Активна імунізація від Hib- та менінгококової інфекції. Правець у дітей Робота у відділенні	2

1	2	3	4	5
6	08.45-10.15	лекція	Гострі нейроінфекції вірусної етіології у дітей.	2
	10.30-13.30	практичне	Поліомієліт та інші ентеровірусні інфекції. Клініка. Діагностика, лікування, профілактика.	4
	13.45-15.15	самостійна	Паротитна інфекція. Клініка. Діагностика, лікування, профілактика. Робота у відділенні	2
7	8.45-10.15	семінар	Активна імунізація від поліомієліту і паротитної інфекції. Рекомендовані щеплення	2
	11.30-13.30	практичне	Клінічні особливості інвазивних і секреторних діарей у дітей. Діагностика, диференційна діагностика, принципи лікування.	4
	13.45-15.15	самостійна	Робота у відділенні	2
8	8.45-10.15	лекція	Екзантемні інфекції у дітей	2
	10.30-13.30	практичне	Кір, краснуха, вітряна віспа, скарлатина. Етіологія. Епідеміологія, патогенез, клініка, лікування.	4
	13.45-15.15	самостійна	Активна імунізація від кору і краснухи. Робота у відділенні.	2
9	8.45-11.45	практичне	Вірусні гепатити у дітей. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клініка. Лабораторна діагностика, диференційна діагностика, Лікування гепатитів	4
	12.00-13.30	семінар	Фульмінантна форма гепатиту, Активна імунізація від гепатиту.	2
	13.45-15.15	самостійна	Робота у відділенні	2
10	8.45-10.15	лекція	ВІЛ-інфекція, СНІД.	2
	10.30-12.00	практичне	Клініка, особливості ВІЛ-інфекції, СНІДу у дітей	2
	12.15-13.45	семінар	Особливості вакцинації у ВІЛ-Інфікованих.	2
	14.00-15.15		Рекомендовані щеплення. Підсумок навчання на курсах ТУ	2

Лекцій – 10 год
 Семінарів – 12 год
 Практичних - 36 год
 Всього годин кафедри - **58**

самостійної роботи - 16 год
 додаткові програми – 4 год
разом 78 год

Питання до заключного заняття

1. Особливості інфекційного процесу та імунітету у дітей. Профілактика дитячих інфекційних хвороб (специфічна і неспецифічна)
2. Календар профілактичних щеплень. Характеристика препаратів для імунопрофілактики.
3. Протипоказання до профілактичних щеплень.
4. Поствакцинальні реакції. Нормальний перебіг поствакцинального періоду. Можливі патологічні реакції, їх терміни та клінічні прояви. Лікування.
5. Синдроми при гострих нейроінфекціях у дітей.
6. Гнійні і серозні менінгіти у дітей. Клініко-лабораторна діагностика Етіологія гнійних менінгітів. Клініка, діагностика. Лікування. Профілактика
7. Клініка менінгококкового менінгіту. Особливості у дітей першого року життя. Діагностика, лікування.
8. Вторинні гнійні менінгіти у дітей.
9. Менінгококцемія. Клініка інфекційно-токсичного шоку у дітей
10. Менінгококцемія. Невідкладна допомога на до госпітального етапі та в стаціонарі.
11. Диференційна діагностика грипу та менінгокової інфекції.
12. Диференційний діагноз менінгококцемії з екзантемними інфекціями.
13. Поліомієліт. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні форми . Діагностика, лікування, профілактика. Вакцинальний поліомієліт..
14. Інші ентеровірусні інфекції. Етіологія, епідеміологія, патогенез клінічні форми. Диференційна діагностика поліомієліту з поліомієлітоподібними формами інших ентеровірусних інфекцій. Лабораторна діагностика.
15. Паротитна інфекція. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні форми. Лікування. Специфічна і неспецифічна профілактика.
16. Кір. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клініка. Періоди маніфестації кору.
17. Основні принципи лікування.
18. Мітигований кір.
19. Диференційна діагностика кору з іншими екзантемними інфекціями та з алергічними висинаннями.
20. Профілактика кору. Активна і пасивна імунізація. Карантинні заходи при кору.
21. Клініко-патогенетичні особливості ураження нервової системи при кору. Діагностика. Лікування.
22. Краснуха. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клініка.
23. Природжена краснуха.
24. Диференційна діагностика краснухи з іншими екзантемними інфекціями та алергічним висипом.
25. Основні принципи лікування при краснусі.
26. Профілактика краснухи. Активна імунізація.
27. Вітряна віспа. Етіологія, епідеміологія, патогенез. Клініка типових і атипівих форм вітряної віспи.
28. Ускладнення вітряної віспи.

29. Диференційна діагностика вітряної віспи з іншими екзантемними інфекціями і алергічними висипаннями.
30. Клініко-патогенетичні особливості ураження нервової системи при вітряній віспі.
31. Лікування різних форм вітряної віспи.
32. Оперізувальний герпес. Особливості оперізувального герпесу у дітей різного віку.
33. Скарлатина. Етіологія, епідеміологія, патогенез. Значення бактерії, токсинів і сенсibiliзуючих факторів в патогенезі скарлатини та її ускладнень.
34. Клінічні форми скарлатини. Класифікація.
35. Диференційна діагностика скарлатини з іншими екзантемними інфекціями і псевдотуберкульозом.
36. Ускладнення скарлатини.
37. Лікування скарлатини та її ускладнень.
38. Диспансеризація реконвалесцентів скарлатини.
39. Кашлюк. Особливості кашлюка у дітей різного віку.
40. Ускладнення кашлюка. Лабораторна діагностика кашлюка.
41. Лікування кашлюка.
42. Профілактика кашлюка.
43. Паракоклюш.
44. Шигельози у дітей. Захворюваність, клінічні прояви у різних вікових груп. Діагностика. Лікування.
45. Сальмонельози у дітей. Етіологія, патогенез, клінічні форми. лікування.
46. Вірусні гепатити у дітей. Показники тяжкості клінічних форм. Діагностика. Перебіг вірусних гепатитів. Наслідки.
47. Диференційна діагностика гепатитів і жовтяниць іншої етіології.
48. Клініка злякисної форми вірусного гепатиту. Принципи інтенсивної терапії.
49. Вірусний гепатит Д у дітей. Особливості епідеміології.. клінічні форми. діагностика, перебіг, лікування.
50. ВІЛ-інфекція/ СНІД у дітей. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні стадії., лабораторна діагностика, лікування. Профілактика

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
з ДИТЯЧИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ
 для лікарів-інтернів та курсантів ФПДО

1. Абатуров А.Е., Степанова Ю.Ю. Ротавірусна інфекція у дітей.- Видавництво ТОВ «НВП Інтерсевіс», 2013р. - 189 с.
2. Андерсон Р., Мэй Р. Инфекционные болезни человека. динамика и контроль:Пер.с англ. – М.: Мир, «Научный мир», 2004. – 784 с.
3. Белоусов Ю.В., Белоусова О.Ю. Хронические нарушения стула у детей. – Киев, 2006. – 240 с.
4. Богадельников И.В., Горишняк Л.Х. и др. Справочник по инфекционным болезням у детей. – Изд. 4-е, испр. и дополн., Симферополь, 2005. – 390 с.
5. Богадельніков І. В., Хамід Ф., Кубишкін А.В. Лімфоаденопатії при інфекційних захворюваннях. - Донецьк: Видавник Заславський А. Ю., 2013.- 224 с.
6. Бережний В. В. Педіатрія: національний підручник: у 2 т. Т. 1.- К, 2013. – 1040 с.
7. Бережний В. В. Педіатрія: національний підручник: у 2 т. Т. 2.- К, 2013. – 1024 с.
8. Богадельніков І.В. Монографія: етюди про людину і мікроорганізми. - Сімферополь: ІТ «АРІАЛ», 2014.- 160 с.
9. Богадельніков І.В. Диференціальний діагноз інфекційних хвороб у дітей: керівництво для лікарів та студентів. – 3-е вид., випр. та доповн. – Донецьк,2013. – 712 с.
- 10.Возіанова Ж.І. Інфекційні та паразитарні хвороби: В 3-х т. – К.:Здоров'я, 2001. – Т.1. – 903 с.
- 11.Возіанова Ж.І. Інфекційні та паразитарні хвороби: В 3-х т. – К.:Здоров'я, 2001. – Т.2. – 856 с.
- 12.Возіанова Ж.І. Інфекційні та паразитарні хвороби: В 3-х т. – К.:Здоров'я, 2002. – Т.3. – 904 с.
- 13.Вирусные гепатиты: клиника, диагностика, лечение /Лобзин Ю.В. и др.; под ред.Ю.В.Лобзина – СПб: Фолиант, 2003. – 183 с.
- 14.Грип та його профілактика: Навчальний посібник/за ред.Дзюблик І.В., Широбокова В.П. – К., 2005. – 194 с.
- 15.Крамарьов С. О., Надрага О. Б. Інфекційні хвороби у дітей: підручник.- К. : ВСВ «Медицина».- 2010.-392 с. +14 с. кольор.вкл.
- 16.Крамарєв С.О. (ред.) Інфекційні хвороби у дітей (Клінічні лекції). – К.: Моріон, 2003. – 480 с.
- 17.Крамарев С.А., Ершова И.Б., Бондаренко Г.Г. Гельминтозы у детей. – Киев-Луганск, 2006. – 128 с.
- 18.Майданник В.Г., Хайтович Н.В., Юхименко Г.Г. Гельмінтози у дітей.- К. : «Дорадо-Друк», 2012. – 604 с.
- 19.Сміян І.С. та ін. Актуальні питання вакцинопрофілактики інфекційних хвороб у дітей. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. – 144 с.
- 20.Сорокина М.Н., Иванова В.В., Скрипниченко Н.Б. Бактериальные менингиты у детей. – М.: Медицина, 2003. – 298 с.

21. Тяжелые формы менингококковой инфекции у детей: клиника, диагностика, интенсивная терапия: Учеб.-метод. пособие / М.А.Георгиянц, Г.И.Белебезьев, С.А.Крамарев, В.А.Корсуков. – Харьков: Золоті сторінки, 2006. – 176 с.
22. Інфекційні хвороби у дітей: підручник / Л.І. Чернишова, А.П. Волоха, А.В. Бондаренко та ін.; за ред. Л.І. Чернишової. – 2-е вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 1016 с.
23. Чернишова Л.І., Самарін Д.В., Крамарев С.О. Гострі кишкові інфекції у дітей: Навчальний посібник. – Видавництво “Червона Рута-Турс”, 2007. – 164 с.
24. Чернишова Л. І., Волоха А.П. Дитяча імунологія: підручник. – К. : ВСВ «Медицина», 2013. – 720 с.
25. Чума В. Диагностика лимфаденопатій. – Львів, 2005. – 378 с.
26. Ханс-Антон Адамс, Андреас Флеммінг, Ларс Фридріх, Хайнер Рушулте. Атлас по невідкладній допомозі; переклад з нім. – М. : МЕДпрес-інформ, 2009. – 216 с.
27. Федорченко С. В. Хронічна HCV-інфекція: монографія. – К. : ВСІ «Медицина», 2010.- 272 с.
28. Юлиш Е.И., Волосовец А.П. Врожденные и приобретенные TORCH-инфекции у детей. – Донецк: Регина, 2005. – 216 с.
МОЗ України. Сучасні методи лікування діареї у дітей віком від 0-5 років на догоспітальному етапі: Посібник для лікарів первинної ланки надання медичної допомоги дітям в Україні. 1-е видання – Київ: РАТН, 2008. – 49 с.
29. Oxford specialist handbooks in pediatrics: Manual of childhood infections/the blue book.-Published in the US by Oxford University Press Inc., New York, 2011.
30. Nelson Textbook of Pediatrics 21st Edition / R. Kliegman, J. Geme / 2019 - 4264 p.
31. Наказ МОЗ України від 16 вересня 2011 року № 595 (у редакції наказу МОЗ України від 11 серпня 2014 року № 551 «Про удосконалення проведення профілактичних щеплень в Україні».)
32. Наказ МОЗ України від 31.12.2009 №1086 "Про затвердження форми первинної облікової документації № 063-2/о «Інформована згода та оцінка стану здоров'я особи або дитини одним з батьків або іншим законним представником дитини на проведення щеплення або туберкулінодіагностики» та Інструкції щодо її заповнення».
33. Наказ МОЗ України від 31.12.2009 № 1095 «Примірне положення про Кабінет щеплень».
34. Инфекционные болезни у детей /Под ред. Д.Марри. (пер. с англ. под ред. Н.А.Федоровой). – М, «Практика», - 2005. – 600 с.
35. Наказ МОЗ України №354 від 09.07.2004 р. “Про затвердження Протоколів діагностики та лікування інфекційних хвороб у дітей”
36. Наказ МОЗ України №437 від 31.08.2004 р. “Про затвердження клінічних Протоколів надання медичної допомоги при невідкладних станах у дітей на шпитальному і до шпитальному етапах”.

37. Наказ МОЗ України № 826 від 06.11.2014 р. «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічних неінфекційних гепатитах».
38. Наказ МОЗ України від 24.02.2015 № 92 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги ВІЛ-інфікованим дітям".
39. Наказ МОЗ України від 04.11.2015 № 723 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при вірусному гепатиті С".
40. Наказ МОЗ України від 16.07.2014 № 499 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при грипі та гострих респіраторних інфекціях".
41. Наказ МОЗ України від 15.01.2014 № 34 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги".
42. Наказ МОЗ України від 08.06.2015 № 327 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при кашлі".
43. Наказ МОЗ України від 31.12.2014 № 1039 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при ко-інфекції (туберкульоз/ВІЛ-інфекція/СНІД)".
44. Наказ МОЗ України від 04.09.2014 № 620 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при туберкульозі".
45. Наказ МОЗ України від 18.05.2018 № 947 "Про внесення змін до Календаря профілактичних щеплень в Україні"
46. Наказ МОЗ України 16.05.2016 № 449 «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Профілактика передачі ВІЛ від матері до дитини»